

***Dzieje Centralnego Biura Technicznego
Przemysłu Papierniczego,***
opracowanie zbiorowe
pod red. Leszka Goetzendorf-Grabowskiego,
Łódź 2014, 155 s.

W 2014 roku Stowarzyszenie Papierników Polskich wydało publikację poświęconą jednemu z ciekawszych przedsiębiorstw zaplecza technicznego polskiego przemysłu papierniczego – Centralnemu Biuru Technicznemu Przemysłu Papierniczego (CBTPP) w Łodzi. Przedsiębiorstwo to powstało w 1959 roku w wyniku połączenia Zakładów Remontowo-Montażowych Przemysłu Papierniczego i Biura Konstrukcyjnego Przemysłu Papierniczego. Pierwszym dyrektorem CBTPP mianowano mgr. inż. Janusza Goetzendorf-Grabowskiego. Za sprawą dyrektora do programu działalności CBTPP włączono opracowywanie kompleksowych zagadnień dotyczących aparatury kontrolno-pomiarowej, technologicznej i cieplej oraz automatyzacji procesów produkcji fabryk branży papierniczej. Już w latach 60. XX wie-

ku działalność przedsiębiorstwa poszerzono o opracowywanie dokumentacji w zakresie remontów i kompleksowych modernizacji maszyn papierniczych, projektowanie wyposażenia w aparaturę kontrolno-pomiarową, przeprowadzanie remontów i legalizacji aparatury laboratoryjnej. Wzrost zapotrzebowania branży na produkty i usługi CBTPP postawił je przed koniecznością budowy nowej hali produkcyjnej i biurowca. Inwestycję tę zrealizowano w latach 70., a jej efektem było blisko pięciokrotne powiększenie mocy produkcyjnych przedsiębiorstwa. Na początku lat 80. XX wieku ukształtowała się wewnętrzna trójzakładowa struktura CBTPP: Zakład Produkcji Przemysłowej, Zakład Aparatury i Pomiarów oraz Zakład Usług Projektowych.

Od chwili powstania przez kolejne lata stale wzrastał wkład Centralnego Biura Technicznego Przemysłu Papierniczego w utrzymanie stanu technicznego zakładów przemysłu papierniczego, szczególnie w przedłużeniu żywotności maszyn papierniczych i przetwórczych. W związku z niewystarczającymi środkami na zakup nowych jednostek produkcyjnych miało to ogromne znaczenie dla polskiego papiernictwa do końca lat 80. XX wieku. Po zmianie ustroju w Polsce spadło zapotrzebowanie prywatyzowanych papierni na usługi CBTPP, które w nowej rzeczywistości gospodarczej przeżywało coraz większe trudności. Nieudana prywatyzacja zakończona przed czterema laty doprowadziła do likwidacji przedsiębiorstwa.

Książka pt. *Dzieje Centralnego Biura Technicznego Przemysłu Papierniczego* powstała z inicjatywy Leszka Goetzendorf-Grabowskiego, który podjął się funkcji redaktora opracowania, przygotował jego koncepcję, wykonał skany i projekty. Wspólnie z Piotrem Dachowskim i Stanisławem Matczukiem z Komisji Historycznej Stowarzyszenia Papierników Polskich – Leszek Goetzendorf-Grabowski przygotował poszczególne rozdziały książki. Zespół autorski uzyskał pomoc Janusza Tysiaka i Zofii Czaplickiej, którzy opracowali część materiałów wykorzystanych następnie w jednym z załączników. Wszystkie wymienione osoby, związane niegdyś zawodowo z CBTPP, są dziś świadkami licznych wydarzeń z historii tego nieistniejącego już przedsiębiorstwa.

Opracowanie składa się z ośmiu rozdziałów poświęconych dziejom przedsiębiorstwa, poczynając od historii miejsca, w którym w 1959 roku rozpoczęło działalność CBTPP, przez rozwój przedsiębiorstwa i lata jego świetności w latach 70. i 80 XX wieku. Omówione są trudności zapoczątkowane w 1989 roku, restrukturyzacja z lat 90. XX wieku, polegająca na pozbyciu się zbędnego majątku produkcyjnego i niepotrzebnych nieruchomości, oraz nieudana prywatyzacja z lat 2009–2010, zakończona likwidacją przedsiębiorstwa. Po rozdziałach zamieszczono galerię fotografii, na których można obejrzyć pracowników CBTPP biorących udział w oficjalnych uroczystościach (z okazji 1 Maja, Święta Kobiet), w wycieczkach zakładowych, wczasach, naradach, imprezach sportowych czy spotkaniach towarzyskich.

Ostatnią część książki tworzy sześć załączników. Pierwszy z nich zawiera skany siedmiu artykułów prasowych o CBTPP, które ukazały się w latach 1963–1990 w różnych czasopismach. Załącznik drugi składa się z jedenastu „kapsułek pamięci” – krótkich artykułów przedstawiających wydarzenia niezwiązane z działalnością przedsiębiorstwa, jednak będące udziałem jego pracowników, dokumentujące ich aktywność społeczną, sportową czy turystyczną. Załącznik trzeci zawiera skany poszczególnych kart *Sprawozdania z działalności koła sportowego CBTPP w latach 1961–1968*, będącego częścią pozostającego w rękopisie albumu *Historia CBTPP*. W załączniku czwartym zamieszczono skan *Sprawozdania z I Rajdu samochodowo-motocyklowego, będącego etapem eliminacji do Mistrzostw i Spartakiady CBTPP z 1967 r.* Ostatni załącznik zawiera alfabetyczny spis pracowników przedsiębiorstwa,

zatrudnionych w latach 1959–2010, wraz z datami zatrudnienia, które udało się ustalić w przypadku znacznej części wymienionych osób.

Omawiana książka nie jest opracowaniem naukowym, opartym na wnikliwych badaniach archiwalnych. Autorzy, pisząc poszczególne teksty, wykorzystali album *Historia CBTPP*, kilka opracowań powstałych w przedsiębiorstwie oraz artykuły prasowe. Bezcenna okazała się ich pamięć o wydarzeniach, których byli świadkami, uczestnikami lub nawet głównymi bohaterami. Dzięki temu książka nabiera wartości cennego świadectwa historycznego na temat dziejów przedsiębiorstwa, które odgrywało istotną rolę w polskiej branży papierniczej od schyłku lat 50. XX wieku do początków obecnego stulecia oraz było istotnym elementem kształtującym przez pół wieku gospodarczą rzeczywistość Łodzi. Opracowanie, które ukazało się nakładem Stowarzyszenia Papierników Polskich, ma zatem istotne znaczenie dla badaczy odtwarzających dzieje przemysłu papierniczego. Zapewne będzie cennym materiałem dla osób zainteresowanych powojenną historią Łodzi oraz historią gospodarczą naszego kraju.

Książka pt. *Dzieje Centralnego Biura Technicznego Przemysłu Papierniczego* jest dostępna w siedzibie Stowarzyszenia Papierników Polskich w Łodzi w budynku przy pl. Komuny Paryskiej 5A. Z egzemplarzy publikacji można skorzystać również w bibliotece Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju.